

Sygn. akt: III AUa 813/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak (spr.)

Sędziowie: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

SSO del. Dorota Rzeźniowiecka.

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **Z. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o przeliczenie emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 26 lutego 2013 r., sygn. akt: VIII U 4669/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 813/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie Z. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w Ł. z dnia 14 listopada 2012 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do zmiany wysokości pobieranego świadczenia emerytalnego.

Wydając zaskarżony wyrok sąd pierwszej instancji za podstawę orzeczenia przyjął następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawca Z. L., urodzony (...), od 1 stycznia 2004 r. pobierał okresową rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, do której ustalenia podstawy wymiaru przyjęto wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych 1984-1993. Decyzją z dnia 16 lutego 2006 r. ZUS odmówił wnioskodawcy wznowienia postępowania w zakresie ponownego ustalenia wysokości świadczenia rentowego. Prawomocnym wyrokiem z dnia 6 września 2006 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie VIII U 1501/06, na skutek odwołania wnioskodawcy od decyzji z dnia 16 lutego 2006 r., decyzję tą zmienił w ten sposób, że przyjął do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przy przyjęciu za okres pracy w Zakładach (...) od 7 października 1971 r. do 31 grudnia 1972 r. stawki osobistego zaszeregowania 7,10 zł z uwzględnieniem 8 godzinnego dnia pracy.

Decyzją z dnia 14 listopada 2007 r., po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z dnia 24 października 2007 r., w którym domagał się przeliczenia renty przy uwzględnieniu za okres pracy w Zakładach (...) od 7 października 1971 r. do 31 grudnia 1972 r. premii w wysokości 30 % wynagrodzenia, ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do zmiany wysokości świadczenia rentowego. Odwołanie wnioskodawcy od decyzji ZUS z dnia 14 listopada 2007 r. zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie VIII U 2787/07. Wyrokiem z dnia 19 marca 2009 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 547/08 oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 lutego 2008 r.

Emeryturę przyznaną decyzją ZUS z dnia 8 września 2008 r. wnioskodawca pobiera od 8 maja 2008 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (to jest lat 1966, 1968, 1972, 1977-1992, 1997) ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 62,94 % oraz kwotą bazową 2.275,37 zł. Decyzją z dnia 26 lutego 2009 r. ZUS dokonał przeliczenia emerytury wnioskodawcy uwzględniając w podstawie wymiaru kwoty wynagrodzenia minimalnego za okresy zatrudnienia, za które brak jest udokumentowanych wynagrodzeń. Kolejną decyzją z dnia 18 maja 2009 r. ZUS dokonał korekty podstawy wymiaru świadczenia za rok 1978. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (lat 1966, 1968, 1972, 1977-1992, 1997) wyniósł 63,99 %.

We wniosku złożonym w dniu 30 marca 2012 r. wnioskodawca wniósł o przeliczenie emerytury przy uwzględnieniu, że w okresie od 7 października 1971 r. do 31 grudnia 1972 r. otrzymywał stałą premię w wysokości 30 % wynagrodzenia. Wskazał, że wysokość uzyskiwanych przez niego zarobków potwierdzą zeznania świadków: W. J. (1) i B. L..

W Zakładach (...) w Ł. wnioskodawca był zatrudniony od 7 października 1971 r. do 4 lipca 1973 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku robotnika transportu wewnętrznego. Stosunek pracy został rozwiązany na skutek samowolnego porzucenia pracy przez wnioskodawcę. Zarobki wnioskodawcy z okresu pracy w Zakładach (...) zostały udokumentowane wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej za okres od stycznia do maja 1973 r. Na podstawie legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy Sąd Okręgowy ustalił, że jego łączny zarobek brutto za okres od stycznia do maja 1973 r. wyniósł 8.867,39 zł, zaś przeciętny miesięczny zarobek wyniósł 1.773,47 zł. Za okres pracy w Z.P.D. (...) zachowały się także angaże, zgodnie z którymi wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie: od 7 października 1971 r. – stawkę 7,10 zł za roboczogodzinę plus premia do 30 %, od 1 listopada 1971 r. – stawkę 7,10 zł za roboczogodzinę plus premia do 35 %.

Opierając się na zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków W. J. (1) i B. L. oraz zeznaniach ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony Sąd Okręgowy ustalił, że wynagrodzenie pracowników Z.P.D. (...) składało się z wynagrodzenia zasadniczego i premii. Wynagrodzenie zależało od kwalifikacji, wykształcenia, zajmowanego stanowiska. Premia dla pracowników fizycznych była wypłacana co miesiąc. Premia była uzależniona od dobrych wyników pracy. Produkcja była akordowa. Sytuacja pracowników fizycznych była jednakowa, uzależniona od wyrobu ogólnego i kondycji zakładu. Wysokość premii mogła zostać obniżona gdy pracownik naruszał regulamin, gdy były zarzuty co do wykonywanej przez niego pracy. Zakłady (...) miały swoją siedzibę w Ł. przy ul. (...). Na ul. (...) mieścił się Zakład (...). Wnioskodawca pracował jako robotnik transportu wewnętrznego w Zakładzie (...) na ul. (...).

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. Przywołując treść przepisów art. 114 ust. 1, art. 111 ust. 1, art. 15 ust. 2a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe Sąd Okręgowy wskazał, że spór w sprawie dotyczył wysokości zarobków uzyskiwanych przez wnioskodawcę w trakcie zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. od 7 października 1971 r. do 31 grudnia 1972 r., a istotą tego sporu było ustalenie czy podstawie wymiaru składek za ten okres, poza płacą zasadniczą wliczoną w oparciu o iloczyn stawki godzinowej wynikającej z angaży i obowiązującego czasu pracy, uwzględnić można dodatkowy składnik płacowy w postaci premii w stałej wysokości 30 % wynagrodzenia zasadniczego. Sąd (...) instancji uznał, że żądanie Z. L. nie mogło zostać uwzględnione z powodu braku miarodajnych dowodów potwierdzających, że premia była wypłacana

wnioskodawcy zawsze w stałej i niezmiennej wysokości 30 %. Zaznaczył, że odwołujący na poparcie swojego żądania, poza dokumentami, które były już przedmiotem rozpoznania Sądu w postępowaniu sygn. VIII U 2787/07 toczącym się z odwołania od decyzji ZUS z dnia 14 listopada 2007 r., nie przedstawił żadnego nowego dowodu z dokumentu, z którego wynikałaby wysokość wypłacanej premii. Zgromadzone dokumenty potwierdzają jedynie, że wnioskodawcy przysługiwało uprawnienie do premii, której wysokość została określona w sposób maksymalny, to jest do 30 % (angaż obowiązujący od 7 października 1971 r.) i do 35 % (angaż obowiązujący od 1 listopada 1971 r.), jednocześnie żaden z dokumentów nie potwierdził, że premia w maksymalnej wysokości określonej w angażach faktycznie przez cały objęty odwołaniem okres była jej wypłacana. Obowiązującego u pracodawcy regulaminu wynagradzania czy premiowania określającego kwestie warunków wypłaty premii wnioskodawca nie przedstawił. Sąd Okręgowy wskazał, że podstaw do ustalenia wysokości premii uzyskiwanej przez wnioskodawcę nie dały także zeznania zgłoszonych w postępowaniu sądowym świadków. Sąd Okręgowy odmówił wiarygodności zeznaniom W. J. (1) w takim zakresie w jakim świadek ten twierdził, że premia była wnioskodawcy wypłacana w wysokości 30 %. Sąd Okręgowy zaznaczył, że trudno jest dać wiary aby świadek – należący do grupy pracowników umysłowych zatrudnionych w dziale umiejscowionym na ul. (...) - posiadał tak dokładną wiedzę na temat zarobków uzyskiwanych przez pracownika fizycznego zatrudnionego w oddziale położonym w innym miejscu (na ul. (...)), w szczególności gdy świadek nie pamiętał kwot premii jakie sam w tym czasie otrzymywał. Z podobnych względów Sąd Okręgowy odmówił wiary twierdzeniom żony wnioskodawcy B. L. słuchanej w charakterze świadka zaznaczając, że świadek dokładnie pamiętała wysokość stawki godzinowej i premii swojego męża z lat 1971 – 1972, natomiast nie pamiętała otrzymywanej przez siebie w tym czasie kwoty wynagrodzenia zasadniczego. W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy zaznaczył ponadto, że zgromadzony materiał dowodowy wskazuje premia w Zakładach (...) mogła mieć charakter uznaniowy. Na taki uznaniowy charakter premii, zależny od decyzji zwierzchnika, wskazywał w swoich zeznaniach słuchany w sprawie VIII U 2787/07 świadek T. M. zatrudniony w jednym dziale z wnioskodawcą w charakterze pracownika magazynowego.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył apelacją ubezpieczony zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia poprzez bezzasadne uznanie, że we wskazanym okresie nie była mu przyznana premia w wysokości 30 %,
- naruszenie przepisów prawa procesowego, w szczególności art. 233 k.p.c., poprzez dokonanie błędnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez odmowę przyznania wiarygodności zeznaniom świadka W. J. (2),
- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i nienależyte zastosowanie.

Powołując się na powyższe apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi (...) instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę i ustalenie emerytury przy uwzględnieniu w okresie od 1 października 1971 r. do 31 grudnia 1972 r. premii w wysokości 30 %. W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że świadek W. J. (2) o wysokości premii zeznawał zgodnie z prawdą, gdyż sam był na kierowniczym stanowisku i brał udział w komisjach przyznawania premii, stąd też było mu wiadome na jakich zasadach i w jakiej wysokości premia była przyznawana pracownikom. Wskazał nadto, że świadek pracując na stanowisku kierowniczym był w stałym kontakcie z jego bezpośrednim przełożonym M. M., nadto często wizytował Oddział D, na którym ubezpieczony pracował. Skarżący podniósł, że był pracownikiem nienagannym, systematycznym, dobrze wykonującym swoje obowiązki co potwierdziły zarówno zeznania W. J. (2) jak i T. M..

W piśmie procesowym z dnia 4 lutego 2014 r. skarżący wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości w celu stwierdzenia na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy, że kwota wynagrodzenia w wysokości 8.867,39 zł wypłacona w okresie od stycznia do maja 1973 r. stanowiła 30 % premii naliczanej od wypłacanego w tym okresie wynagrodzenia.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 18 lutego 2014 r. wnioskodawca poparł apelację. Wniósł o ponowne przesłuchanie świadka W. J. (1) oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego księgowego, który wyliczy emeryturę.

Pełnomocnik organu rentowego wniosł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlega oddaleniu jako bezzasadna.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do udowodnienia przez Z. L. wysokości premii otrzymywanej w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. od 7 października 1971 r. do 31 grudnia 1972 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego we wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd Apelacyjny, oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne i wystarczające do rozpoznania apelacji.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, iż kwestia wysokości zarobków otrzymywanych przez ubezpieczonego w okresie zatrudnienia od 7 października 1971 r. do 31 grudnia 1972 r. przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy była już po raz trzeci. Wnioskodawca występując z ponownym żądaniem w tym zakresie zgłosił nowy dowód w postaci zeznań świadków, co dało Sądowi Okręgowemu prawną możliwość ponownej oceny wysokości świadczenia emerytalnego. Stwierdzić należy, że przeprowadzone przed Sądem Okręgowym nowe dowody niczego istotnego w kwestii wysokości należnej wnioskodawcy emerytury nie wniosły. Analiza zeznań słuchanego przez Sąd (...) instancji świadka W. J. (2) wskazuje, że wysokość wynagrodzeń pracowników Zakładów (...) była zindywidualizowana. Pracownicy posiadali zróżnicowane wynagrodzenia, składające się z pensji zasadniczej i premii, których wysokość (każdego z tych składników) zależała od zajmowanego stanowiska, posiadanych kwalifikacji i wykształcenia. Z zeznań świadka wynika, że wnioskodawcy faktycznie przysługiwała premia w określonej w angażu wysokości 30 %, wynika z nich jednak także, że o jej wysokości decydował kierownik danego zakładu. Wysokość przysługującej premii zależała wobec tego od oceny pracy danego pracownika.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny podzielił ocenę dokonaną przez Sąd Okręgowy, iż wnioskodawca nie zdołał udowodnić wysokości premii otrzymywanej w objętym sporem okresie od 7 października 1971 r. do 31 grudnia 1972 r., tym samym za niezasadne Sąd Odwoławczy uznał zarzuty wnioskodawcy dotyczące naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów postępowania. Zważyć należy, że dokonana przez Sąd Okręgowy ocena uwzględnia wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - wążąc ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Jako niezasadny ocenić należało także zgłoszony przez apelującego zarzut, że Sąd (...) instancji naruszył przepisy k.p.c. popełniając błąd w poczynionych ustaleniach faktycznych. Stwierdzić trzeba, że Sąd Okręgowy mógł ustalać jedynie premie rzeczywiste, to jest wypłacone w konkretnej wysokości, gdyż tylko takie kwoty, od których należne składki na ubezpieczenia społeczne zostały odprowadzone, podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty, nie zaś kwoty w wysokościach przypuszczalnych jakie wnioskodawca mógł otrzymywać. Jak słusznie zauważył Sąd (...) instancji przy ustaleniu podstawy wymiaru emerytury z dokumentacji innej niż dokumentacja płacowa uwzględnieniu, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, podlegają tylko te składniki wynagrodzenia, których wypłata w określonej wysokości oraz fakt odprowadzenia składki na ubezpieczenie społeczne jest niewątpliwy. W kwestii tej nie może istnieć żaden stan niepewności. W sprawie niniejszej brak jest dowodów pozwalających na dokładne ustalenie rzeczywistej wysokości premii uzyskiwanej przez ubezpieczonego a w takich przypadkach co do zasady, jak wynika z art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników. Zeznania słuchanych świadków nie pozwalają na ustalenie, że wynagrodzenie wnioskodawcy rzeczywiście uwzględniało premię w wysokości 30 %. Takie ustalenie pozostawałoby nawet w sprzeczności z ustaleniami poczynionymi na podstawie zeznań świadka W. J. (2).

Reasumując, Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe i dokonał jego prawidłowej subsumcji. Zgłoszony przez wnioskodawcę wniosek dowodowy o ponowne przesłuchanie świadka W. J. (1) Sąd Apelacyjny oddalił albowiem samo tylko przekonanie strony o innej niż przyjął to sąd wadze danego dowodu i jego odmiennej ocenie niż ocena dokonana przez sąd nie jest wystarczającą podstawą do ponownego przeprowadzenia tego dowodu. Oddalaniu jako nieprzydatny podlegał także wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego księgowego w celu wyliczenia należnej wnioskodawcy emerytury, gdyż sposób liczenia podstawy wymiaru emerytury i wskaźnika wysokości tej podstawy wynika wprost z przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a brak jest w tym przedmiocie skomplikowanych działań księgowych, który by wymagały specjalistycznej wiedzy biegłego z tej dziedziny.

W tym stanie rzeczy, podzielając w pełni stanowisko Sądu Okręgowego i nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.